

ליקוטים וסיפורים נפלאים - בשלח

במכילתא (ריש פר' בשלח): להודיע חכמתו וחסידותו של משה, שכל ישראל עוסקין בביזה, ומשה עוסק במצות 'עצמות יוסף', עליו הכתוב אומר (משלי י, ח) 'חכם לב יקח מצוות'.

מפרש בעל הכלי יקר, חז"ל דרשו שמשה רבינו עסק בעצמות יוסף ולא בביזת מצרים, מהמילה 'עמו' שלכאורה נראית מיותרת, אלא שבא הפסוק לומר לך, שלא כביזת מצרים, שאותה אין האדם לוקח עמו כשעוזב את העולם, הרי שמעשים טובים של האדם נשארים עמו בשני העולמות - העולם הזה והעולם הבא. ואת מעשה החסד של נשיאת עצמות יוסף, לקח משה עמו גם לעולם הבא.

רבי אליהו חיים מייזל זצ"ל רבה של לודז', הרבה להתעסק בצורכי הצדקה של עירו הגדולה. פעם ביקש מאחד מנכבדי העיר לערוך מגבית לדבר חשוב, והלה התחמק וטען "וכי מי אנכי שאעמוד בראש מפעל חשוב כזה?" ענה לו רבי אליהו חיים, "במקום מצוה אסור לאדם לנהוג בענוה".

כן מצינו 'ויקח משה את עצמות

יוסף עמו', ואמרו חז"ל (סוטה יג, ב) שבני ישראל מסרו למשה את המצוה הזאת, משום שהם חשבו שכבודו של יוסף הוא, שגדולים יתעסקו בו.

ולכאורה איך הסכים משה לכך, הרי הוא עניו מכל האדם, ואיך חשב את עצמו לגדול? אלא ללמדנו שבמקום מצוה אין נוהגים בענוה.

(ילקוט מאיש לרעהו)

"ופרעה הקריב וישאו

בני ישראל את עיניהם והנה מצרים נוסע אחריהם ויראו מאוד ויצעקו בני ישראל אל ה'"

(יד, י)

רבינו האור החיים הק' מביא בשם המדרש, שהכוונה שעם ישראל ראו את 'השר של מצרים' שבא לעזור למצריים.

מבאר רבינו הקדוש שהטעם שעשה ה' כך, כדי שעם ישראל יראו את השר של מצרים, וכנס להם פחד ומורא.

וזה לשון קודשו: 'אלוקים חשבה לטובה, כדי שיפחדו ויחזרו בתשובה שלימה ויקרבו לבם לשמים, כדי שבאמצעות זה יעשה

ה' להם הנס העצום של קריעת ים סוף, ודבר זה לא הובטחו בו קודם. עד כאן לשון קודשו.

ומוסיף רבינו הקדוש את דברי חכמינו ז"ל שפירשו את המילים 'ופרעה הקריב', שפרעה הקריב את לבם של ישראל לאביהם שבשמים.

"וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים"

(יג, יח)

פירש"י וחמושים מזוינים. ויש להבין מה בא הפסוק ללמדנו בזה, מאי איכפת לן אם עלו מצויידים בכלי נשק או לא.

עוד יש להבין, למה אכן לא השתמשו בכלי החימוש שלהם בעמדם על הים, בכדי להילחם במצרים, והרי ידעין שאין הקב"ה עושה ניסים בחינם, ולשם מה קרע את הים וניער את פרעה, בעוד שיכלו ישראל להרגם בדרך מלחמה?

אומר בעל החתם סופר, מוסר גדול לימדנו הכתוב בזה, שאף שלכאורה יכלו לנצחם בכלים שבידיהם, אינו מדרך המוסר שהם יהרגו את המצרים בעצמם, שכן "בירא דשתית מיא מיניה לא תישדי ביה קלא", - בור ששתית ממנו מים אל תשליך לשם אבן, ואחרי שהתגוררו במצרים כ"כ הרבה שנים, מצד הכרת הטוב, עדיף לשנות הטבע, ולקרוע את הים בשביל שלא ילחמו ישראל בעצמם במצרים.

כדי להשמיענו נקודת מוסר זה הדגיש הכתוב "וחמושים עלו ישראל", שתדע שאע"פ שעלו חמושים בכלי מלחמה, עדיף לשנות הטבע ושלא לפגוע במיטיב לך.

"ויקח משה את

עצמות יוסף עמו כי

השבע השביע את בני

ישראל לאמר פקוד

יפקוד אלוקים אתכם

והעליתם את עצמותי מזה אתכם" (יג, יט)

רבינו האור החיים הקדוש מפרש, שיוסף הצדיק אמר לאחיו, שאם יעשו איתו חסד וישאו את עצמותיו לאחר פטירתו, המלמד על אהבה וריעות ביניהם, בזה הם יתקנו את העוון שהם

שנאו אותם, ומוסיף שלכן השתמש יוסף בלשון 'והעליתם את עצמותי מזה אתכם' שנתכוון לומר להם, שעל ידי שישאו את

עצמותיו 'מזה', יתוקן החטא של נסעו 'מזה', (נסעו מזה כי שמעתי אמרים נלכה דתינה' - בראשית לז) ועל ידי כן יהיה

'אתכם' שיהא נעקר עוון זה של מכירתכם אותי למצרים, והרי הם כאחד באחזה ורעות, וכלשונו הקדוש 'ויהיו לאחדים'.

"ויקח משה את עצמות יוסף עמו כי השבע

השביע את בני ישראל לאמר

פקד יפקד אלוקים אתכם

והעליתם את עצמותי מזה

אתכם" (יג, יט)

מה עושים בסוף יום שחור?

האיש הזה, שכולם מקנאים בו, שאין דבר בעולם שלא יכול להשיג, יש לו הכל, בנים אחד אחד, בריא ולעולם לא חולה, נקרא יום אחד בדחיפות לרופא שעורך לו בדיקות מקיפות עקב כאב קל שחש, והרופא מודיע לו בצער שהוא לא ישרוד את החודש, שיום מותו קרב ובא.

מובן שהאיש המושלם נחרד עד מאוד.

.....

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש

רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - בשלח

"ופרעה הקריב... ויראו מאוד" (יד, י)

מה הקריב פרעה?

הקריב את נפשו שלא לחוס על כבודו, ואסר את רכבו בעצמו. הקריב את נפשו, והסתכן לנסוע ראשון בראש מחנהו. הקריב את ממונו, פרעה הבטיח להתחלק עמו בשלל, ולא ליטול לעצמו את הכל, כדי לעודדם להלחם בישראל. כשראו ישראל כל זאת, התייראו מאוד, שמא בזכות מסירות נפשו של פרעה, יגבר עליהם, ולכן בקשו שגם להם תהיה מסירות נפש שכזו. מכיון שכך, אמר הקדוש ברוך הוא למושה: "דבר אל בני ישראל וייסעו". בזה שיסעו ויכנסו לתוך הים, יוכיחו את מסירות נפשם, ותעמוד להם הדבר כנגד מסירות נפשו של פרעה.

(קדושת לוי)

"ופרעה הקריב וישאו בני ישראל את עיניהם והנה מצרים נסע אחריהם ויראו מאוד ויצעקו בני ישראל אל ה'" (יד, י)

בלב אחד כאיש אחד. (רש"י)
מובא בשם משמואל, בשם אביו בעל האבני נזר אמר: יראת בני ישראל לא היתה מכוחו הגופני של צבא מצרים, שהרי כבר ראו בעיניהם ניסים מופלאים, ובמכת בכורות חוו את כח ה' שבהרף עין מתו רבים משונאיהם, ובודאי ידעו שה' יתברך יכול לעשות כך גם עם המצרים הרודפים אחריהם. אלא, שפחדם היה מפני שראו את 'מצרים נוסע אחריהם' - בלב אחד כאיש אחד - וכאשר ראו אותם מאוחדים חשבו שיש בידיהם עתה את כח הקדושה, ומזה נתייראו והתעוררו לתשובה - 'ויצעקו בני ישראל אל ה'.

(ילקוט מאיש לרעהו)

"ויט משה את ידו על הים וישב הים לפנות בוקר לאיתנו" (יד, כז)

רבינו האור החיים הקדוש מביא את דברי המדרש, שה' עשה תנאי עם הים שהוא יבקע לפני משה, ודרשו רבותינו זכרונם לברכה 'לאיתנו' כאילו

כתוב 'לתנאו', שהסיבה שהים נבקע לפני משה, הוא מחמת התנאי שה' עשה איתו.

האורה"ח מביא את הסיפור המופיע בגמרא, על התנאי רבי פנחס בן יאיר, שהלך בדרך למצוות פדיון שבויים, והיה צריך לעבור נהר ששמו 'גינאי', וגזר על הנהר שיבקע.

הנהר לא רצה, ואמר לו רבי פנחס בן יאיר 'אם לא תיחלק, גוזרני שתתייבש ולא יעברו בך מים לעולם', מיד נבקע הנהר לפניו, ושוב נבקע פעם נוספת עבור השמש שלו.

וקשה שתי קושיות, מדוע אכן נבקע הנהר לפני רבי פנחס בן יאיר, הרי אנחנו רואים שבקריעת ים סוף היה צריך הקדוש ברוך הוא לעשות תנאי מיוחד, וזה היה לכאורה תנאי זמני רק למקרה של קריעת ים סוף, ואם כן באיזה כוח גזר רבי פנחס על הנהר שיבקע?

ועוד, מה החידוש והפלא בנס של קריעת ים סוף, שהיה לצורך כל ישראל, שעושים עסק שלם מזה, ואומרים כל יום 'שירת הים', והלא רואים שבא אדם אחד שהוא רבי פנחס בן יאיר ובקע את הנהר? ומתרץ תירוץ נורא, שהתנאי שעשה הקב"ה עם הים, לא היה בשעת קריעת ים סוף, אלא כבר בשעת בריאת העולם, ולא היה תנאי רק עם הים אלא תנאי כללי עם כל הבריאה כולה, שכל הבריאה תהיה כפופה לחכמי התורה וצדיקי הדורות, והיו נתונים תחת שליטתם ויעשו איתם חכמי התורה והצדיקים מה שרוצים.

ולכן הים נבקע לרבי פנחס בן יאיר, ויהושע עצר את הלוח החמה, ואין זה בגדר 'נס', אלא שהוא חלק טבעי מיסודות ותנאי הבריאה.

רק בשעת קריעת ים סוף שעדיין לא ניתנה התורה, היו צריכים כוח של 'נס'.

"וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים" (יד, ל)

רבינו האור החיים הקדוש מביא את דברי הגמרא (פסחים קיח, ב) 'אמר לו הקב"ה לשר של ים פלוט אותן ליבשה אמר לפניו רבש"ע כלום יש עבד שנותן לו רבו מתנה וחוזר ונוטל ממנו... באותה שעה פתחו דגים של ים ואמרו והאמת ה' לעולם!'

לעי"נ האשה החשובה
מרת מרים יוכבד ב"ר צבי
ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשון

ליקוטים וסיפורים נפלאים - בשלח

"זה אלי ואנוהו" (טו, ב)

מובא בילקוט שמעוני (בשלח רמז) "ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי..."

נשאלת השאלה, מדוע השפחות יכלו לראות ואילו אנחנו כיום לא זוכים לראות כלום?

זאת ועוד, מדוע לעיתים קרובות אנו נשמעים כאילו יש לנו טענות כלפי ריבונו של עולם...?

משל למה הדבר דומה: כשהגיע יום ההולדת של בעל היקב בעיירה החליט ברוב טובו ובנדיבות לבו להיטיב עם כל התושבים והודיע: "ביום הולדתי כל אחד מתבקש להגיע עם כלי ואמלא לו יין חנם אין כסף!"

כמובן, ביום המיוחל השתרך תור ארוך בפתח היקב, חלקם הביאו דליים וחלקם לא רצו "לנצל" יותר מדי והגיעו עם בקבוק צנוע, בעל היקב חילק באדיבות תוך שהם מאחלים לו מזל טוב. לפתע הגיח אחד התושבים ללא כלי וביקש יין כמו כולם, בעל היקב שאל באדיבות: "היכן הכלי?" אמר לו הלה "שים לי בכיס" הסביר לו בעל השמחה כי חבל על יין כה יקר וחבל שמכנסיו יתלכלכו...

אך הלה לא שת ליבו והחל מגדף את בעל היקב: "קמצן, אתה לא רוצה לתת... לשם מה קראת לנו?!" לא הועילו כל השכנועים ובלית ברירה שפך את היין לכיסו של המסכן.

לאחר שהרחיק מספר צעדים הבחין המקבל שכולו רטוב, מכנסיו מלוכלכים ויין אין...

הסתובב והחל להתריס כנגד בעל הבית: "בכוונה עשית זאת! שלא נבקש ממך יותר.

אם אינך רוצה לתת למה קראת לנו?!"

הנמשל ברור מאלינו: הקב"ה רוצה מאד לתת לנו אך אנחנו מבקשים דברים שאינם טובים לנו בכלל, ולא זו בלבד אלא מתעקשים עליהם ובוכים לפניו ומתלוננים....

וכשכבר אין ברירה ותפילותינו התקבלו ואנחנו "מתלכלכים"...

שוב מתחילות התלוננות... איך אם כן נראה את השגחת ה'?

לעומתנו, דור המדבר, ידעו מה הם רוצים, הם ידעו מה טוב להם, אנחנו לא! לכן, הם זכו למחזות אלוקים על ים סוף, ואילו אנו מתאוננים ומתלוננים....

הקב"ה רוצה לתת לנו יותר ממה שאנחנו צריכים כמאמר חז"ל: "יותר ממה שהעגל רוצה לינק, פרה רוצה להניק", הבעיה מתחילה כאשר העגל רוצה דברים אחרים, דברים שמזיקים לה.

הקדוש ברוך הוא ציווה לים לפלוט את המצריים לפני שהם מתים, כדי שעם ישראל יראו בעיניהם איך המצריים מתים.

הדגים לא רצו, ובאו בטענה 'כלום יש עבד שהאדון נותן לו מתנה ואחר כך חוזר ומבקש בחזרה', והשיב להם הקדוש ברוך הוא, שהוא יחזיר להם מספר גודל יותר של אנשים רשעים שיטבעו בים במלחמת סיסרא, ואז השתתקו.

עוד מביא האוה"ח הק' את המדרש שלאחר שפלט הים את המצריים ומתו על שפת הים, רצה הקדוש ברוך הוא להחזיר אותם לים, והים לא הסכים לקבלם.

שואל האוה"ח שתי קושיות, מדוע היו הים והדגים צריכים את המצריים ולא רצו לפלוט אותם, ובפרט שכך הוא טבע הבריאה שהים פולט את הנטבעים בתוכו, ומהו ה'מתנה' הגדולה שיש להם בזה, שאמרו כלום יש עבד שנותן לו רבו מתנה...?

עוד קשה, אם הים כל כך רצה את הרשעים האלו בתוכו, מדוע אחר כך כאשר הקדוש ברוך הוא ביקש להחזירם, לא הסכים, מתחילה מה היתה מחשבתו?

מתרץ האוה"ח יסוד עצום, וזה לשון קודשו: 'כי חפץ הוא לגמור המצוה במכעיס אל', הים רצה ליכות במצווה רוחנית, לגמור את המיתה במצריים הרשעים ולהיות שותף ב'חיסול הסופי' שלהם, וממשיך ואומר 'ותמצא כי כל שרי מעלה וכל ברואי מעלה ומטה, חפצים וחשקים לעשות מצות ה', כי הם האביונים בדבר, לצד שאין להם מצוות... וכמו כן היה חפץ הים שתגמור יציאת נפשם בים ולא ביבשה, ולזה צעק לבו, אם כן, לאחר שמתו, אין לו שום רצון בגופות שלהם, וכמו שמסיים ואומר 'ולזה אחר שפלטם ויצתה נפשם על שפת הים וזרקתם האדמה לים, לא רצה לקבלם'.

מותרץ האוה"ח יסוד עצום, וזה לשון קודשו: 'כי חפץ הוא לגמור המצוה במכעיס אל', הים רצה ליכות במצווה רוחנית, לגמור את המיתה במצריים הרשעים ולהיות שותף ב'חיסול הסופי' שלהם, וממשיך ואומר 'ותמצא כי כל שרי מעלה וכל ברואי מעלה ומטה, חפצים וחשקים לעשות מצות ה', כי הם האביונים בדבר, לצד שאין להם מצוות... וכמו כן היה חפץ הים שתגמור יציאת נפשם בים ולא ביבשה, ולזה צעק לבו, אם כן, לאחר שמתו, אין לו שום רצון בגופות שלהם, וכמו שמסיים ואומר 'ולזה אחר שפלטם ויצתה נפשם על שפת הים וזרקתם האדמה לים, לא רצה לקבלם'.

מותרץ האוה"ח יסוד עצום, וזה לשון קודשו: 'כי חפץ הוא לגמור המצוה במכעיס אל', הים רצה ליכות במצווה רוחנית, לגמור את המיתה במצריים הרשעים ולהיות שותף ב'חיסול הסופי' שלהם, וממשיך ואומר 'ותמצא כי כל שרי מעלה וכל ברואי מעלה ומטה, חפצים וחשקים לעשות מצות ה', כי הם האביונים בדבר, לצד שאין להם מצוות... וכמו כן היה חפץ הים שתגמור יציאת נפשם בים ולא ביבשה, ולזה צעק לבו, אם כן, לאחר שמתו, אין לו שום רצון בגופות שלהם, וכמו שמסיים ואומר 'ולזה אחר שפלטם ויצתה נפשם על שפת הים וזרקתם האדמה לים, לא רצה לקבלם'.

מותרץ האוה"ח יסוד עצום, וזה לשון קודשו: 'כי חפץ הוא לגמור המצוה במכעיס אל', הים רצה ליכות במצווה רוחנית, לגמור את המיתה במצריים הרשעים ולהיות שותף ב'חיסול הסופי' שלהם, וממשיך ואומר 'ותמצא כי כל שרי מעלה וכל ברואי מעלה ומטה, חפצים וחשקים לעשות מצות ה', כי הם האביונים בדבר, לצד שאין להם מצוות... וכמו כן היה חפץ הים שתגמור יציאת נפשם בים ולא ביבשה, ולזה צעק לבו, אם כן, לאחר שמתו, אין לו שום רצון בגופות שלהם, וכמו שמסיים ואומר 'ולזה אחר שפלטם ויצתה נפשם על שפת הים וזרקתם האדמה לים, לא רצה לקבלם'.

מותרץ האוה"ח יסוד עצום, וזה לשון קודשו: 'כי חפץ הוא לגמור המצוה במכעיס אל', הים רצה ליכות במצווה רוחנית, לגמור את המיתה במצריים הרשעים ולהיות שותף ב'חיסול הסופי' שלהם, וממשיך ואומר 'ותמצא כי כל שרי מעלה וכל ברואי מעלה ומטה, חפצים וחשקים לעשות מצות ה', כי הם האביונים בדבר, לצד שאין להם מצוות... וכמו כן היה חפץ הים שתגמור יציאת נפשם בים ולא ביבשה, ולזה צעק לבו, אם כן, לאחר שמתו, אין לו שום רצון בגופות שלהם, וכמו שמסיים ואומר 'ולזה אחר שפלטם ויצתה נפשם על שפת הים וזרקתם האדמה לים, לא רצה לקבלם'.

מותרץ האוה"ח יסוד עצום, וזה לשון קודשו: 'כי חפץ הוא לגמור המצוה במכעיס אל', הים רצה ליכות במצווה רוחנית, לגמור את המיתה במצריים הרשעים ולהיות שותף ב'חיסול הסופי' שלהם, וממשיך ואומר 'ותמצא כי כל שרי מעלה וכל ברואי מעלה ומטה, חפצים וחשקים לעשות מצות ה', כי הם האביונים בדבר, לצד שאין להם מצוות... וכמו כן היה חפץ הים שתגמור יציאת נפשם בים ולא ביבשה, ולזה צעק לבו, אם כן, לאחר שמתו, אין לו שום רצון בגופות שלהם, וכמו שמסיים ואומר 'ולזה אחר שפלטם ויצתה נפשם על שפת הים וזרקתם האדמה לים, לא רצה לקבלם'.

מותרץ האוה"ח יסוד עצום, וזה לשון קודשו: 'כי חפץ הוא לגמור המצוה במכעיס אל', הים רצה ליכות במצווה רוחנית, לגמור את המיתה במצריים הרשעים ולהיות שותף ב'חיסול הסופי' שלהם, וממשיך ואומר 'ותמצא כי כל שרי מעלה וכל ברואי מעלה ומטה, חפצים וחשקים לעשות מצות ה', כי הם האביונים בדבר, לצד שאין להם מצוות... וכמו כן היה חפץ הים שתגמור יציאת נפשם בים ולא ביבשה, ולזה צעק לבו, אם כן, לאחר שמתו, אין לו שום רצון בגופות שלהם, וכמו שמסיים ואומר 'ולזה אחר שפלטם ויצתה נפשם על שפת הים וזרקתם האדמה לים, לא רצה לקבלם'.

מותרץ האוה"ח יסוד עצום, וזה לשון קודשו: 'כי חפץ הוא לגמור המצוה במכעיס אל', הים רצה ליכות במצווה רוחנית, לגמור את המיתה במצריים הרשעים ולהיות שותף ב'חיסול הסופי' שלהם, וממשיך ואומר 'ותמצא כי כל שרי מעלה וכל ברואי מעלה ומטה, חפצים וחשקים לעשות מצות ה', כי הם האביונים בדבר, לצד שאין להם מצוות... וכמו כן היה חפץ הים שתגמור יציאת נפשם בים ולא ביבשה, ולזה צעק לבו, אם כן, לאחר שמתו, אין לו שום רצון בגופות שלהם, וכמו שמסיים ואומר 'ולזה אחר שפלטם ויצתה נפשם על שפת הים וזרקתם האדמה לים, לא רצה לקבלם'.

מותרץ האוה"ח יסוד עצום, וזה לשון קודשו: 'כי חפץ הוא לגמור המצוה במכעיס אל', הים רצה ליכות במצווה רוחנית, לגמור את המיתה במצריים הרשעים ולהיות שותף ב'חיסול הסופי' שלהם, וממשיך ואומר 'ותמצא כי כל שרי מעלה וכל ברואי מעלה ומטה, חפצים וחשקים לעשות מצות ה', כי הם האביונים בדבר, לצד שאין להם מצוות... וכמו כן היה חפץ הים שתגמור יציאת נפשם בים ולא ביבשה, ולזה צעק לבו, אם כן, לאחר שמתו, אין לו שום רצון בגופות שלהם, וכמו שמסיים ואומר 'ולזה אחר שפלטם ויצתה נפשם על שפת הים וזרקתם האדמה לים, לא רצה לקבלם'.

מותרץ האוה"ח יסוד עצום, וזה לשון קודשו: 'כי חפץ הוא לגמור המצוה במכעיס אל', הים רצה ליכות במצווה רוחנית, לגמור את המיתה במצריים הרשעים ולהיות שותף ב'חיסול הסופי' שלהם, וממשיך ואומר 'ותמצא כי כל שרי מעלה וכל ברואי מעלה ומטה, חפצים וחשקים לעשות מצות ה', כי הם האביונים בדבר, לצד שאין להם מצוות... וכמו כן היה חפץ הים שתגמור יציאת נפשם בים ולא ביבשה, ולזה צעק לבו, אם כן, לאחר שמתו, אין לו שום רצון בגופות שלהם, וכמו שמסיים ואומר 'ולזה אחר שפלטם ויצתה נפשם על שפת הים וזרקתם האדמה לים, לא רצה לקבלם'.

מותרץ האוה"ח יסוד עצום, וזה לשון קודשו: 'כי חפץ הוא לגמור המצוה במכעיס אל', הים רצה ליכות במצווה רוחנית, לגמור את המיתה במצריים הרשעים ולהיות שותף ב'חיסול הסופי' שלהם, וממשיך ואומר 'ותמצא כי כל שרי מעלה וכל ברואי מעלה ומטה, חפצים וחשקים לעשות מצות ה', כי הם האביונים בדבר, לצד שאין להם מצוות... וכמו כן היה חפץ הים שתגמור יציאת נפשם בים ולא ביבשה, ולזה צעק לבו, אם כן, לאחר שמתו, אין לו שום רצון בגופות שלהם, וכמו שמסיים ואומר 'ולזה אחר שפלטם ויצתה נפשם על שפת הים וזרקתם האדמה לים, לא רצה לקבלם'.

מותרץ האוה"ח יסוד עצום, וזה לשון קודשו: 'כי חפץ הוא לגמור המצוה במכעיס אל', הים רצה ליכות במצווה רוחנית, לגמור את המיתה במצריים הרשעים ולהיות שותף ב'חיסול הסופי' שלהם, וממשיך ואומר 'ותמצא כי כל שרי מעלה וכל ברואי מעלה ומטה, חפצים וחשקים לעשות מצות ה', כי הם האביונים בדבר, לצד שאין להם מצוות... וכמו כן היה חפץ הים שתגמור יציאת נפשם בים ולא ביבשה, ולזה צעק לבו, אם כן, לאחר שמתו, אין לו שום רצון בגופות שלהם, וכמו שמסיים ואומר 'ולזה אחר שפלטם ויצתה נפשם על שפת הים וזרקתם האדמה לים, לא רצה לקבלם'.

"אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה" (טו, א)

"בקשו מלאכי השרת לומר שירה אמר להם הקב"ה מעשי ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה?!" (מגילה י')

יש לשאול מדוע למלאכי השרת לא ניתנה רשות לומר שירה ואילו לבני ישראל ניתנה רשות?

מתרץ בעל ה"כלי חמדה": בני ישראל לא אמרו שירה על האסון של המצרים, אלא על תשועת עצמם. כמו שנאמר "ויהי לי לישועה", אבל המלאכים הרי לא נשתעבדו במצרים, ונמצא שכל השירה שלהם היתה על אחרים, ואין אומרים שירה כשיש גם אסון של אחרים.

(זה השלחן)

מותרץ האוה"ח יסוד עצום, וזה לשון קודשו: 'כי חפץ הוא לגמור המצוה במכעיס אל', הים רצה ליכות במצווה רוחנית, לגמור את המיתה במצריים הרשעים ולהיות שותף ב'חיסול הסופי' שלהם, וממשיך ואומר 'ותמצא כי כל שרי מעלה וכל ברואי מעלה ומטה, חפצים וחשקים לעשות מצות ה', כי הם האביונים בדבר, לצד שאין להם מצוות... וכמו כן היה חפץ הים שתגמור יציאת נפשם בים ולא ביבשה, ולזה צעק לבו, אם כן, לאחר שמתו, אין לו שום רצון בגופות שלהם, וכמו שמסיים ואומר 'ולזה אחר שפלטם ויצתה נפשם על שפת הים וזרקתם האדמה לים, לא רצה לקבלם'.

מותרץ האוה"ח יסוד עצום, וזה לשון קודשו: 'כי חפץ הוא לגמור המצוה במכעיס אל', הים רצה ליכות במצווה רוחנית, לגמור את המיתה במצריים הרשעים ולהיות שותף ב'חיסול הסופי' שלהם, וממשיך ואומר 'ותמצא כי כל שרי מעלה וכל ברואי מעלה ומטה, חפצים וחשקים לעשות מצות ה', כי הם האביונים בדבר, לצד שאין להם מצוות... וכמו כן היה חפץ הים שתגמור יציאת נפשם בים ולא ביבשה, ולזה צעק לבו, אם כן, לאחר שמתו, אין לו שום רצון בגופות שלהם, וכמו שמסיים ואומר 'ולזה אחר שפלטם ויצתה נפשם על שפת הים וזרקתם האדמה לים, לא רצה לקבלם'.

מותרץ האוה"ח יסוד עצום, וזה לשון קודשו: 'כי חפץ הוא לגמור המצוה במכעיס אל', הים רצה ליכות במצווה רוחנית, לגמור את המיתה במצריים הרשעים ולהיות שותף ב'חיסול הסופי' שלהם, וממשיך ואומר 'ותמצא כי כל שרי מעלה וכל ברואי מעלה ומטה, חפצים וחשקים לעשות מצות ה', כי הם האביונים בדבר, לצד שאין להם מצוות... וכמו כן היה חפץ הים שתגמור יציאת נפשם בים ולא ביבשה, ולזה צעק לבו, אם כן, לאחר שמתו, אין לו שום רצון בגופות שלהם, וכמו שמסיים ואומר 'ולזה אחר שפלטם ויצתה נפשם על שפת הים וזרקתם האדמה לים, לא רצה לקבלם'.

.....
ביציאתו מביתו, מכתב בדואר הוא השליח הבא, בכתב שאינו משתמש לשתי פנים, מופיע ברורות שעליו לפנות את דירתו וכל רכושו, עקב חוב גדול שיש לו, אוייוויי, כמה שהוא גונח. וכך יוצא הוא מביתו לשעבר, אב שכול, ללא רכוש, כאשר ברור לו כיצד תכנית סוף חייו קורמת עור וגידים.
.....

לעי"נ האשה החשובה מרת צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - בשלח

"קפאו תהומות בלב ים" (טו, ח)

לכאורה, אם נבקע הים ובני ישראל עברו בו, הרי שכל המים נבקעו, משפת הים ועד מקום סיום הבקיעה. מדוע אפוא נוקט הפסוק לשון "קפאו תהומות בלב ים".
מבארים בעלי התוספות בספר 'דעת זקנים', שהכתוב אינו מתכוון באומרו 'לב' על 'אמצע' הים, אלא שהים כולו נחלק לשלושה חלקים בגובהו, שני השלישים התחתונים קפאו, ועליהם מוסבת הלשון 'קפאו תהומות'. שכן אם היו נבקעים המים עד תהום - לא היו ישראל יכולים לצאת מתוך הים, וביאור "קפאו תהומות בלב ים", היינו שכפי שהלב נמצא בשליש גוף האדם, כך קפאו התהומות מלמטה עד גובה הלב, מקום השליש העליון, ו'לב ים' זה עברו ישראל.

(במחשבה תחילה)

ובזה מתפרש מה שאמר משה רבינו 'היום לא תמצאוהו בשדה', שדווקא בשדה לא ימצאו את המן, אבל למעלה, אדרבה, דוקא בשבת נמצא המזון לכל ששת הימים.

"ויקראו בית ישראל את שמו מן והוא כזרע גד לבן וטעמו כצפיחית בדבש" (טז, לא)

התורה הק' מספרת, שטעם המן היה כ"צפיחית בדבש", עוגת דבש.
נשאלת השאלה, בחז"ל מבואר (ברכות נו) שמתיקות הדבש היא אחד משישים שבמון, דהיינו, שמתיקות המן היתה פי שישים יותר מהדבש, ומהפסוק משמע שהמן הוא רק כצפיחית בדבש?

שמעתי בשם הגאון מוילנא זצ"ל שאדרבה, הן הן דברי הכתוב "וטעמו כצפיחית בדבש" - ה'נותן טעם' שלו, שהוא אחד משישים, אחד משישים של המן היה כמו צפיחית בדבש, כי המן עצמו מתוק פי שישים יותר.
כעת, אם חלק אחד שבמון, נכנס למאכל אחר - עד כמות של שישים כמותו עדיין טועמים ומרגישים טעם כמו דבש.
(יחי ראובן)

"ויצא הלחם בעמלק" (יז, ט)

על משמעות הלשון 'צא' מבאר בספר 'דובב שפתי שנים', שהיה משה עסוק בתפילה למען הצלחתם של ישראל כנגד עמלק. יהושע תלמידו, היה 'נער לא ימיש מתוך האוהל' והיה עוסק בתורה.
אמר משה ליהושע 'צא הלחם בעמלק' יש זמן לתורה ויש זמן לתפילה, וכעת כשעמלק נלחם בישראל, עליך לצאת מעסק התורה ולבוא לעזור לי במלחמה.
וכיצד תעזור? אני אתפלל ואתה תענה אחרי 'אמן' - בגימטריה צ"א ובגימטריא שילוב שם הוי"ה אדנ"י.
מסיימת התורה "ויהי ידיו אמונה" עד בוא השמש", שבכוח עניית 'אמן' (בגימטריא צ"א) של יהושע אחר תפילתו של משה - ניצחו ישראל את עמלק.

(במחשבה תחילה)

"כי מרים הם על כן קרא שמה מרה" (טז, כג)

השמועה סיפרה על אחד מחסידי הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין, שלמרות שזר הוא על אם הדרך וברשותו בית גדול ופרנסה ברווח, נמנע הוא מלפתוח את ביתו לאורחים, ואף אינו נענה לבקשות צדקה שמגיעות אליו.

משקרא לו הרה"ק מרוז'ין ושאלו לפשר הנהגתו, הצטדק האיש: "אילו היה הדבר תלוי בי, הלא הייתי מארח אורחים ומעניק להם ביד רחבה. אולם מה אעשה

ורעייתי צרת עין ואינה מניחה לי לעשות זאת".

"על שכמותך", הפטיר כלפיו הרוז'ינער, "נאמר 'כי מרים הם', אנשים שלבם לב אבן כלפי האורחים והנוקקים, אולם הם לא רוצים שיהיה הקולר תלוי בצווארם ומשליכים זאת על בני ביתם - 'על כן קרא שמה מרה'..."

(במחשבה תחילה)

"ויאמר משה אכלוהו היום כי שבת היום לה' היום לא תמצאוהו בשדה" (טז, כה)

רבינו האור החיים מביא את דברי הזוהר הקדוש, שביום השבת יורד כל המזון והשפע של כל ששת ימי המעשה, והוא מתחלק כל יום ביומו.